

Mies mieheltä

Muutamia päiviä sitten puutosi postiluukusta kutsu Suojeluskunta- ja Lotta Svärd-järjestön lakkauttamisen 50-vuotismuistojuhlaan Pohjankartanoon 19.11. klo 13, kutsujana Oulun Suojeluskunta- ja Lotta Svärd-piirien perinnekilta r.y.

Vähän aikaisemmin oli hyllystä pyörähtänyt pöydälleni muutamia 1920-luvun lehtisiä nimeltä **Pohjan mies**. Se oli Oulun suojeluskuntapiirin tiedonantolehti, vastaavana toimittajana noina vuosina Eino Kariletto, paremmin tunnettu lin koulun tarmokkaana rehtorina. Se loppui tietyksi sk:n mukana 50 vuotta sitten.

Kuollessaan se oli vain 20-vuotias. Niin nuori oli moni muukin sodan uhri.

1926-vuoden 8. numeron (syys-lokak.) etusivua komistaa Paavo Yrjölään kokovartalokuva. Vanhat muistanevat! Paavo oli silloin voittanut 5-ottelun

sk.-järjestön Oulussa järjestetyissä mestaruuskilpailuissa. Sk.-kilpailuista alkoi maailmansotien väli vuosina monen monen suomalaisen mestarin tie.

Kääntöpuolelle on painettu runo **Mies mieheltä** alamerkinä: Oulun Suojeluskunnalle helmikuulla 1919 kirjoittanut EINO LEINO: "Mies mieheltä, mies mieheltä / soi taisto nyt kautta maan; / kenet taisto kaas, hän nousee taas, / ei petturi milloinkaan." Jne. Tuntuu varmaan tutulta monen muunkin kuin vanhan suojeluskuntalaisen tai lotan korvissa!

Tässä numerossa marssin säveltäjää ei mainita. Tavallisestihan on päinvastoin: säveltäjä mainitaan, runoilijaa ei. Kerroin löydöstäni vanhalta joskin viisi vuotta nuoremmalle sk.-aseveljelle Veli Kallervolle, jonka kanssa runosta ennenkin on ollut kirjeenvaihtoa.

Hän puolestaan heti muisti, että tämän sykähdyttävän kunniamarssin oli säveltänyt toinen oulunkoululainen ja muutenkin oululainen **Leevi Madetoja**.

Veli viittasi heti Erkki Salmenhaaran Madetoja-elämäkertaan, s. 183: "Yksi kantaesitys Madetojalla oli kuitenkin helmikuun alussa (1919). Hän oli säveltänyt tilauksesta Oulun suojeluskuntien (!) juhlaan mieskuorolle ja vaskipuhaltimille laulun Mies mieheltä (Leino), joka oli esitetty sekä seurahuoneella että työväentalolla (!) pidetyissä tilaisuuksissa." Juhlaväkeä kuuluu olleen yli tuhat henkeä ja lehdet olivat kiitelleet Leevin sävellystä ohjelman kiinnostavimmaksi numeroksi. Laulu esitettiin Oulun valtauksen ensimmäisenä vuosipäivänä muistojuhlien yhteydessä 5.2.1919.

Jälkimmäinen huutomerkki

on Salmenhaaran. Hän ilmeisesti ihmettelee mainintaa **työväentalosta**. Tuo talo, joka sittemmin tuli tutuksi Teatteritalon nimellä, oli ollut punakaartin päämajana 1918. Valkoisten päästyä voitolle Oulussa valtio oli takavarikoinnut talon ja vuokrannut sen suojeluskunnalle. Sen saliin mahtui 600 ihmistä, loput tuhannesta "Susiteettiin"! Saman vuoden aikana työväenyhdistys kyläkin sai talonsa takaisin.

Olisipa ollut komeaa, jos laulu nyt olisi ollut muistojuhlan ohjelmassa, mutta siellä veteraanikuoro laulaa sk.-piirin kunniamarssin **Pyhä määrämme on**, joka on oululaisen **Martti Similän** mahtava sävellys. Sen runoilijaksi toinen oululainen, liminkalaislähtöinen opettaja **Toivo Kaitera**, turhan usein unohdettu, mutta se on jo toinen tarina.